

ჩვენ შორის ღმერთმა გაიარა

ჩვენ ბავშვობიდან განუყრელი მეგობრები ვიყავით. ყველაფრით მჯობდა გიო: ნიჭით, მონდომებით, სითამამით. ის ყოველთვის კრეატიულად აზროვნებდა და მაინც შერეკილს ეძახდნენ მეტსახელად. ალბათ უფრო იმიტომ, რომ ყველასგან განსხვავებული იყო. მახსოვს, პატარაობისას სულ ვჩხუბობდით, თუმცა ყველაფერს ვუამბობდით ერთმანეთს. მე ყოველთვის ანჩხლი, მორცხვი და კომპლექსებით დატვირთული ვიყავი. ის კი სიმართლის და თავისუფლებისმოყვარე რომანტიკოსი ბიჭი. ბავშვობაში უნდოდა ყველაზე დიდი მწვერვალი დაელაშქრა. სულ ევერესტზე მიმავალ ბიჭს ხატავდა. მერე ცურვა შეუყვარდა და წყალში უფრო დიდ დროს ატარებდა, ვიდრე ხმელეთზე. მაიკლ ფელპსის რეკორდის გაუმჯობესება სურდა. ეს მხოლოდ ჩვენ ორმა ვიცოდით. არ უყვარდა საკუთარი აზრების გასაჯაროება, სამაგიეროდ კითხვის ფანი იყო, შეეძლო 24 საათის განმავლობაში თვალი არ მოეცილებინა წიგნისთვის. აკადემიური ცოდნა ჰქონდა ყველა სფეროში, ოღონდ თავის გამოჩენას არასოდეს ცდილობდა, ჩრდილში ყოფნა ერჩია. მისი ესოდენი თავმდაბლობა ცოტა მაღიზიანებდა კიდეც. შეხედავდი და იფიქრებდი, ამაზე ბედნიერი და მხიარული სამყაროში მეორე არ იქნებაო. ღიმილი იყო მისი სავიზიტო ბარათი.

ობოლი ბიჭი იყო გიო. ბავშვობიდან ბებიის და ზრდიდა. სოფლის განაპირას ერთ პატარა, კოპწია და სუფთა სახლში ცხოვრობდნენ ბებია და შვილიშვილი. მიწის ყოველ გოჯზე ნარგავები ჰქონდათ. უყვარდა ბიჭს შრომა და ერთი წუთითაც ვერ ნახავდი მხარეთმოზე წამოწოლილს. არაფერს თაკილობდა. ავტომატქანების სამრეცხაოშიც იყო, საბურავებსაც წებავდა, დღიურ სამუშაოზეც დადიოდა სეზონურად: თოხნაზე, ბარვაზე, კრეფაზე, მაგრამ ვერ იქნა და ვერ შეაგროვა საკმარისი ფული სწავლის გასაგრძელებლად. ბინისა და უნივერსიტეტში სწავლის ქირის გადაუხდელობის გამო ჰქონდა სტატუსი შეჩერებული. მისი ხასიათის ადამიანისთვის ძნელი იყო თუნდაც მიზერული თანხის შეგროვება. სულ სხვის დასახმარებლად ჰქონდა ხელი გაწვდილი. საკუთარი თავი ავიწყდებოდა სხვებზე გადაგებულს და მაინც შერეკილს ეძახდნენ. სულაც არ აღელვებდა რას ფიქრობდნენ და ამბობდნენ მასზე. „საკუთარი სინდისის, ღმერთისა და ქვეყნის წინაშე უნდა იყო მართალიო“, - უყვარდა თქმა. მისი ნიჭისა და ერუდიციის ადამიანი არ მემეტებოდა მძიმე ცხოვრებისთვის, თუმცა გიო არასოდეს წუწუნებდა.

იმ წელს კოლეჯში ბუღალტრის დიპლომი ავიღე და სოფლის კაფეტერიაში მოვეწყვე მენეჯერის თანაშემწედ. გიოც ჩვენთან მუშაობდა, კაფეტერიის ბაღს უვლიდა. კაბინეტში ჩემი მაგიდა ფანჯარასთან ახლოს იდგა და ხშირად ვადევნებდი თვალს ეზოში როგორ ფუსფუსებდა. ხანდახან ნამცხვრის პატარა ნაჭერსაც ვაწოდებდი ფანჯრიდან. სამუშაოს დამთავრების შემდეგ ერთად მივდიოდით შინ. გზაში აუცილებლად უნდა ეყიდა ჩემთვის ჩირი ან ჩურჩხელა, იცოდა სიგიჟემდე მიყვარდა ორივე სასუსნავი. მე გაუჩერებლად ვტიკტიკებდი. ის მოთმინებით მისმენდა. ასე ვაგრძელებდით გზას.

-დავიღალე ჩხუბით, - მითხრა ერთხელ, - ვერ შევაგნებინე ამ ხალხს, რომ ფოთლები არ უნდა დაწვან. ნახე, მთელი სოფელი კვამლშია გახვეული. მერე ვიწყებთ ქოთქოთს, არიქა მოსავალი არა გვაქვსო. გრძნობ რა სუნი ტრიალებს ჰაერში? ერთი რეზინს წვავს, მეორე ძველმანებს, მესამე პლასტმასებს და საბრალო ატმოსფერო სულს ღაფავს ჩვენი გადამკიდე. მერე გვიბრუნდება უკან მერეხად და ღვარცოფად. შავი წვიმა მოვიდაო, ვიშვიშებენ. აბა ეს მური რით მოიცილოს ზეცამ?

- ეჰ გიო, ამ ქვეყანას შენ გამოასწორებ?

- კარგი რა ნიცა, შენ მაინც ნუ მტკენ გულს. ირგვლივ განუკითხაობის ჭაობში ვიძირებით და გავჩუმდე? ეს ხომ დანაშაულის ტოლფასია.

- რას იმეკი ამ სიმართლით? ინტრიგანსა და შერევილს გემახიან.

ჩაიღიმძილა. ვერცხლისფრად მოლივლივე ეკვალიპტის ფოთოლი ჩამოწყვიტა და დასავლეთისკენ ზანტად მიმავალ მზეს გახედა.

-ნიცა, მე არ მაღელვებს რას იტყვის ხალხი და არც მათ დასანახად ვაკეთებ რამეს. ვიდრე საკუთარ თავს არ მისცემ უფლებას თქვა ის, რაც სწორად მიგაჩნია, მანმდე ვერ იქნები თავისუფალი. მანამდე დოგმებისა და სტეროტიპების მსხვერპლი ხარ იცოდე.

- ნუ ვიკამათებთ. რაღაც მნიშვნელოვანი მინდა გითხრა.

ცნობისმოყვარე თვალები მოუთმენლობით აუციმციმდა.

- ჩვენს შეფს მოვწონვარ.

- ოო, ეს უკვე ახალი ამბავია და საიდან დაასკვენი, რომ შენს მიმართ არ არის გულგრილი?

- კომპლიმენტებს მიძღვნის, ეს ერთი. მზერა აქვს განსაკუთრებულად თბილი, ეს ორი. ყოველდღე სიურპრიზები მხვდება უჯრაში, ეს სამი.

- რა სიურპრიზებია ასეთი?

-შოკოლადის ფილა და უნაზესი თეთრი ვარდები. უმაგრესი პიროვნებაა. დღეს პატარა დათუჩაც ვიპოვე, ნახე რა ლამაზია. - პათეტიკურად წარმოვსთქვი და ჩანთიდან პაწაწინა დათუნის ამოვაცოფინე ფუმფულა თავი.

-გამოდის, რომ თაყვანისმცემელი გამოგიჩნდა. შენც მოგწონს? - რაღაცნაირად, სევდანარევი ხმით მკითხა.

- შეიძლება, თუმცა ჯერ არაფერი გადამიწყევტია. ხვალ სპექტაკლზე დამპატიჟა ბათუმში. აუცილებლად გავყვები, უკეთ გავიცნობ, დასკვნებსაც მერე გავაკეთებ.

- ხვალ მიამბე პირველი პაემნის შთაბეჭდილებანი, მე კი მოგისმენ, ზუსტად ისე, როგორც ბავშვობაში.

გულიანად გამეცინა. მომაგონდა, სკოლიდან მომავალნი, როგორ ვბერავდით ერთმანეთს ტყუილებით. მე ვუვამბობდი, როგორ გაიხსნა მიწა და იქ ქვესკნელის მზრძანებელს შევხვდი მზისფერ სასახლეში, სადაც ყველაფერი ოქროსი იყო და ბრწყვიალებდა. ის პირდაღებული მისმენდა და იჯერებდა. მერე გიო მიყვებოდა ზეცაში მიმავალ საიდუმლო კიბეზე და იქ ანგელოზების მეჯლისზე. მეც გულდაგულ ვისმენდი ამ ზღაპრებს და ვიჯერებდი. უცებ ძალიან მომინდა ისევ პატარები ვყოფილიყავით და მყისიერად მეც შემომილაწუნა კაემანმა.

-ნიცა, შენ იცი როგორ ჟღერს ძველი შუმერების ენაზე მე შენ მიყვარხარ?

- არა, მაგრამ მინდა რომ ვიცოდე.

- ჩვენ შორის ღმერთმა გაიარა...

- დიდებული გამონათქვამია. რამხელა სიბრძნეა ჩადებული მასში. მამა გაბრიელი ამბობდა ღმერთი სიყვარულიაო.

- იცი კიდევ რას ამბობდა მამა გაბრიელი? თუ ვინმე გიყვარს ადამიანი ხარ, თუ ვიღაცას უყვარხარ, ღმერთიო. წარმოგიდგენია, რა დიდებული განცდაა, როცა თაყვანს გცემენ გულში და ღოცულობენ შენზე?

- ნუ აზვიადებ გიო. რეალურ ცხოვრებაში ასეთი სიყვარული არ არსებობს.

სოფლის ამტვერებული შარაგზიდან გვირილებით მოჩითული ბილიკისკენ გადავუხვიეთ. აქ ჩვენი გზები იყოფოდა. მე შინისკენ მივიჩქაროდი ოცნებებით დატვირთული. გიომ მდინარისკენ აიღო გეზი. ის ხომ წლის ყველა დროს ბანაობდა. სანამ ეზოში არ შევედი, თვალი არ მოუშორებია ჩემთვის. მიჩვეული ვიყავი მის მზრუნველობას და რაიმე განსაკუთრებულს ამაში ვერაფერს ვხედავდი.

ის-ის იყო პასტელის ფერებში აბრდღვიალებული შემოდგომა ოფიციალურად აღებდა კარს და მთელი თავისი ფერადოვნებით ავსებდა სოფლის არე-მარეს. „ობოლი ბიჭი ვარ, ღარიბი, ლატაკი და ქუჩაში გავიზარდე...“ - ღიღინებდა თავისთვის გიო და ნეკერჩხლის ბექობიდან მდინარეში გადახტომას აპირებდა. უეცრად თვალი მოჰკრა ქვემოთ, მდინარის პირზე მიყენებულ ტრაქტორებს, რომლებიც კოვშით კინტრიშიდან ხრემის ამოღებას ცდილობდნენ. წამის უსწრაფესად მათთან გაჩნდა. მისეალმა უცნობებს, მერე ქვის საამქროს მმართველს მიუბრუნდა: - ბატონო შაქრო, აკი გთხოვთ მდინარიდან ინერტულ მასალას ნუ ამოიღებთ - მეთქი.

-ყმაწვილო, თქვენ საქმეს მიხედეთ. ნუ ჩაყოფთ ცხვირს იქ, სადაც არაფერს გეკითხებიან.

-რას ნიშნავს, არ მეკითხებიან. ეს ჩვენი სოფელია, ჩვენი მდინარეა, რომელსაც თქვენი გადამკიდე ფსკერი აღარ აქვს და კალაპოტი. ცურაობა საშიშია, თევზები განადგურდნენ და ერთ დროს კამკამა მდინარე ატალახებულ მორევად იქცა. რა გინდათ, წყალდიდობამ ჩაგვძიროს? ზღვამ გადაგვიაროს?

-ნუ ბაქიბუქობ, შენი არავის ეშინია. ჩვენ გვაქვს ოფიციალური დოკუმენტი, ნებართვა, რის საფუძველზეც ვმუშაობთ. შენ კი ვინა ხარ, რას წარმოადგენ, რომ მბრძანებლობ და ჭკუას ასწავლი სხვებს!?

- მე ადამიანი ვარ. ამ ქვეყნის შვილი, სოფლის მკვიდრი, მისი დამცველი და ქომაგი ვარ. რა არის აქ გაუგებარი? ეს ჩემი სოფლის მდინარეა. თქვენ ვიღაცის ინტერესებს იცავთ, მე სოფლის და ჩემი ხალხის მომავალს.

- სამყაროს დამცველი ხარ არა? - ჩაიქილიკა ღიპიანმა, წითურმა მამაკაცმა და ტრაქტორისტს თვალი ჩაუკრა.

- გიო, რა გინდა ბიძია, წადი, იცხოვრე, შენც გააკეთე რამე. რას ეჩხირები სხვის საქმეში? შენი ფილოსოფიური აზრები ვის აინტერესებს?

- გაანებეთ თავი, შერეკილია. ვინ ეკითხება მაგას ხვალ რა დღეა, - აიქნია ხელი მმართველმა და ანიშნა ტრაქტორისტს განაგრძეთო.

მეორე საღამოს გავიგე, რომ ამ ამბავს ფიზიკური დაპირისპირება მოჰყვა. ათი ჯანიაანი მამაკაცი უმოწყალოდ სცემდა გიოს. ათს რანაირად მოერეოდა? უზომოდ მეტკინა გული. არავინ გამოესარჩლა ბიჭს. სოფელი თავისი ყოველდღიური საქმიანობით იყო გართული, ყველა საკუთარ ტყავს უფრთხილდებოდა. გიო მესამე დღეს გამოვიდა სამსახურში. სილურჯეები ისევ ეტყობოდა. არაფერი უთქვამს, მეც აღარ გავახსენე. ვიცოდი უარესად ეტკინებოდა გული. ვთხოვე და შესვენებაზე კაფეტერიაში გავედით.

-როგორ მიდის საქმეები, საით უბერავს შენი იღბლის იალქანი? - ღიმილით მკითხა და რაღაცნაირად ისევ მოიწვინა.

-შესანიშნავად, ოღონდ ჯერ ისევ ძიებაში ვარ. ბევრი ნაკლოვანებანი აღმოვაჩინე მასში.

- საინტერესოა, - თითქმის დაიჩურჩულა თავისთვის.

- ასე მგონია, ცხოვრებაში არაფერი წაუკითხავს. უნარებში მოიკოჭლებს. მკაცრი და პედანტურია, თანაც უზომოდ მუნწი. საგონებელში ვარ ჩავარდნილი, სიურპრიზებს როგორ მიწვობს. მოკლედ, გაურკვევლობაში ვარ რა...

გიო, კიდევ მინდა გითხრა რაღაც... გუშინ ცოლობა მთხოვა. არადა ჯერ წესიერადაც არ მიცნობს. ეიფორიაში ვარ მისი ასეთი უეცარი გადაწყვეტილებით. არ ვიცი, როგორ მოვიქცე. შენ რას მირჩევ?

კარგა ხანს დუმდა. მერე თვალებში ჩამხედა და გამიღიმა: - ეს მხოლოდ შენ უნდა გადაწყვიტო ნიცა.

-ვიფიქრებ, არ მინდა ავჩქარდე. გუშინ შენთან მოსვლას ვაპირებდი. ეს ორი დღე სამსახურში რომ არ დადიოდი ცუდად ვგრძნობდი თავს.

- რატომ?

- არ ვიცი. ჩემი ტყუპის ცალი ხარ. - ახლა ორივე ავკისკისდით.

-შენ გგონია ეს ორი დღე ვიწექი და მეძინა? - მოულოდნელად მკითხა მან.

- ყველა ვარიანტში ასე უნდა მოქცეულიყავი.

- ჯონ გოლზუორთის „ფორსაიტების საგა“ წავიკითხე ბოლომდე, - კიდევ რაღაცის თქმას აპირებდა, მაგრამ ჩვენი სოფლის მოხუცები შემოეხვივნენ. ეფერებოდნენ, ლოცავდნენ, გულში იკრავდნენ სიყვარულით: - შვილო გიო, დაგელოცოს მარჯვენა. რაც შენ მზის კოლექტორები დაგვიდგი, სული მოვითქვით. გაყინული გვექონდა ხელები ცივ წყალში რეცხვით. თვიდან თვემდე გადასახადების გადამკიდე წამლებს ვერ ვყიდულობდით მე და ჩემი ბერიკაცი. ღმერთმა დაგლოცოს და გაგახაროს შვილო. იცოცხლოს თამარა ბებომ შენი გაზრდისთვის. ანგელოზი ცხოვრობს შენში, ფეხთმომასიარულე ანგელოზი, - დაბეჯითებით იმეორებდა მოხუცი და ხელებს უკოცნიდა.

მომეჩვენა, რომ ჩემს მეგობარს ცრემლები აუკიაფდა თვალებში. „რა კარგად უთხრა მოხუცმა, ანგელოზი ცხოვრობს შენშიო“, - ვფიქრობდი ჩემთვის.

ამ ამბიდან ერთი კვირის შემდეგ ჩვენს ზღვისპირა ქობულეთში საშინელი სეტყვა, ღვარცოფი და მერეხი მოვარდა. ადიდდა კინტრიში. ეს ისე მოულოდნელად მოხდა, ხალხმა შინ მისვლა ძლივს მოასწრო. ვიღაცამ დაიძახა: „ხიდი მიაქვს მდინარეს და ბიჭი იხრჩობაო.“ ვერავინ გახედა წყალში შესვლა. დედის კივილმა შესძრა სოფელი. არ ვიცი, საიდან გაჩნდა გიო იმ საბედისწერო წუთს მდინარესთან, წესით სამსახურში უნდა ყოფილიყო. უყოყმანოდ გადაეშვა გადარეულ კინტრიშში. ხალხი თვალს იჩრდილებდა, არ ეჯერებოდა, უაზრო თავგანწირვად მიიჩნევდა. მორევად ქცეულ მდინარესთან მებრძოლი ობოლი ბიჭი შუპოვრად მიაპობდა შავ ტალღებს. ხიდის მოაჯირს შეფრენილი ყმაწვილი სიცოცხლის უკანასკნელ წუთებს ითვლიდა. გიომ შეუძლებელი შესძლო. მიაღწია, ბიჭს ხელი დასტაცა, სულ რამდენიმე წამით ორაგულივით გაკვეთა შავგულა მორევი და სეკუნდთა მეთაღში ბიჭი ნაპირზე მოისროლა. თვითონ კი განაგრძო ბრძოლა უმართავ სტიქიასთან. გიოო! - კიოდა ხალხი. თავზარდამცემი

სიგიჟით მივდევდით მდინარეს ჩვენც. მალე სამაშველო სამსახური შემოგვიერთდა, მაგრამ გიოს ვერავინ ეხმარებოდა. ახლა დარწმუნებული ვიყავი, რომ მსოფლიოში ყველა რეკორდი მოხსნა ჩემმა საუკეთესო მეგობარმა: ჯერარნახული, დაუჯერებელი, უპრეცედენტო. დინებას მიჰყვებოდა, ძლიერი მკლავებით ჯეროვნად მიაღწევდა უფსკრულად ქცეულ მორევს. ის ჯერ ისევ ცოცხალი იყო. „მალე მდინარე ზღვას შეუერთდება, იქიდან გამოაღწევს“, – უკანასკნელ იმედს ვებლაუჭებოდი. მოულოდნელად დავკარგე თვალთახედვის არეალიდან. მეგონა, რომ მიწა გამომეცალა და დაბნელდა სამყარო.

ერთი კვირა ემებდნენ მაშველები. ერთი კვირა გოდებდა სოფელი თავის საუკეთესო შვილს. ახლა ყველა მის სიკეთესა და გონიერებაზე საუბრობდა.

მე ვერ შევძელი მისი ცხედარი მენახა. განადგურებული ვიყავი დარდით, სამსახურიდანაც წამოვედი. ერთ დღეს გავბედე და თამარა ბებოს კარი მორიდებით შევაღე. მან გიოს ოთახში შემიყვანა, მისი ნახატები და დღიური გადმომცა. გაშტერებული ვიდექი და ვუყურებდი. ალბომი ჩემი პორტრეტებით იყო სავსე. ბოლო სურათი მაგიდაზე იდო. უკან წარწერა ჰქონდა: „ჩვენ შორის ღმერთმა გაიარა და შენ ეს ვერ დაინახე ნიცა.“ ბოლოს დღიურს გადავაკვლე თვალი და მაშინ გავიგე, რომ ყველა საჩუქარს თურმე გიო მიძღვნიდა, მე კი არ ვიცოდი. ძალიან მომინდა მასთან საუბარი. ვიყიდე უქათქათესი თეთრი ვარდები და გიოს საფლავზე მარტო წავედი. უცებ მივხვდი, რომ შევიცვალე. აღარ მადარდებდა, რას იფიქრებდა, ან რას იტყოდა ხალხი. გულიანად ვიტირე და გულზე მომეშვა. იქიდან წამოსულმა დავინახე, როგორ აგროვებდნენ ჩემი მეზობლები ნაშემოდგომარ ფოთლებს ორმოში და არ წვავდნენ. ვიცოდი, რომ სადღაც, სოფლის ორღობეში დარბოდა ბიჭი, რომელსაც ჩემმა მეგობარმა მეორე სიცოცხლე აჩუქა თავისის სანაცვლოდ. სადღაც უსაყვარლესი მოხუცები ლოცავდნენ ბიჭს, რომელმაც მათი ცხოვრება უკეთესობისკენ შეცვალა. მას ყველა შერეკილს ეძახდა. მე კი ბოლოს მივხვდი, რომ სინამდვილეში ყველაზე გონიერი სწორედ ის იყო. ბედნიერი ვიყავი, როცა გავაცნობიერე, რომ ამჟვეყნად უმაგრესი მეგობარი მყავდა, რომელსაც დიდი მომავალი ჰქონდა, რომელიც ებრძოდა შერეკილ რეალობას და თავისი კეთილი სურვილებით სამყაროს გადარჩენა სურდა.